

Pedagogisch-didactisch klimaat Panta Rhei College

Op het Panta Rhei College wordt onderwijs geboden aan leerlingen die specifieke onderwijsbehoeften hebben. Een groot aantal van deze onderwijsbehoeften is van toepassing voor het merendeel van de leerlingen.

Hieronder vindt u de omschrijving van ons algemeen pedagogisch-didactisch klimaat. Wij werken met onze leerlingen toe naar een groeiende zelfredzaamheid in de loop van drie schooljaren. Vandaar dat het pedagogisch-didactisch klimaat verschilt per leerjaar en hieronder afzonderlijk van elkaar omschreven wordt.

Algemene benaderwijze (geldend voor alle leerjaren)

- Les in een klas van gemiddeld 12 leerlingen.
- Onderwijs in een prikkelarme omgeving (beperkt visuele prikkels in gangen en klaslokalen, duidelijke indeling van klaslokalen, vaste indeling van klaslokalen waar mogelijk, klein en overzichtelijk gebouw, verschillende pauzeplekken met toezicht (hal/binnentuin, plein, rustruimte, voetbalveld).
- Ruim opgezette kluisjesruimte (prikkelreductie).
- Duidelijke communicatie ten aanzien van roosterwijzigingen, zowel in het gebouw zelf als via de digitale leeromgeving.
- Duidelijke communicatie ten aanzien van gedragsverwachtingen in de schoolsetting (in ieder lokaal hangt de poster 'zo gedraag ik me in de klas', bij iedere pauzeplek hangen de bijpassende afspraken).
- Bij aanvang van de les staan docenten in de deuropening, begroeten de leerling om verbinding te maken. Tevens peilt op dat moment de docent het welbevinden van de leerling en kan waar mogelijk de leerling ondersteunen/bijsturen.
- Docenten kiezen bewust voor werkvormen die zowel het individueel werken als het samenwerken bevorderen.
- Docenten zetten in op het bieden van vertrouwen aan de leerlingen en investeren in een positieve samenwerkingsrelatie/vertrouwensband met de leerlingen.
- Docenten werken volgens een vast lesformat, dat getoond wordt op het bord. De volgende onderdelen worden aangegeven: terugblik vorige les, doel van de huidige les, te lezen tekst en opdrachten huidige les, terugblik op de les en huiswerk.
- Er wordt concrete instructie over de lesstof gegeven, zoveel mogelijk met visuele ondersteuning op het digibord.
- Er wordt gebruik gemaakt van een digitale leeromgeving (SOMtoday), waarin cijfers, huiswerk (maak- en leerwerk), absentie genoteerd staat en contact met docenten mogelijk is.
- In overleg kunnen hulpmiddelen (bijvoorbeeld ter bevordering van concentratie, ondersteuning van de fijne motoriek, etc) ingezet worden. Denk hierbij onder andere aan: gebruik van een geluidsdemper, muziek luisteren via MP3-speler tijdens zelfstandig werken, schrijven op laptop bij fijnmotorische problematiek, etc.
- Studie-Stilte-Ruimte (SSR) is aanwezig, welke ingezet kan worden voor: inhalen van toetsen, maken van toetsen, extra hulp bij plannen en organiseren, voor leerlingen met een aangepast rooster en/of individuele afspraken. In de SSR is over het algemeen een docent of leraarondersteuner aanwezig voor de begeleiding van de leerlingen.
- Telefoongebruik is niet toegestaan onder lestijd (tenzij de docent daarvoor toestemming geeft en de telefoon wordt ingezet in de les/opdracht in de les). De telefoon ligt in het kluisje of wordt bij binnenkomst in het lokaal ingeleverd in het mandje bij de docent. In de pauzes is telefoongebruik toegestaan.
- Er wordt gewerkt volgens de time-out procedure. Deze procedure heeft als doel leerlingen te helpen zicht te krijgen op/verantwoordelijkheid te nemen voor het eigen gedrag. Gewenste

deelname aan de les, voor alle leerlingen, wordt daarmee gestimuleerd. Bij de time-out Procedure is er sprake van een interne time-out (vaste plek in het lokaal, waar je door de docent naar toe wordt gestuurd indien nodig), een externe time-out (vaste plek in een ander lokaal of bij de Commissie van Begeleiding, waar je door de docent naar toe wordt gestuurd indien nodig) en een Eigen Keuze Plek (vaste plek in het lokaal, zo prikkelarm mogelijk, waar de leerling zelf voor mag kiezen voor herstel van concentratie/welbevinden). In uitzonderlijke gevallen (bij aanhoudend storend gedrag/niet opvolgen van instructies in de les) kan er sprake zijn van een lesverwijdering. De leerling mag de rest van het lesuur niet meer volgen en moet daarna een herstelgesprek voeren met de betreffende docent, om te reflecteren op het eigen gedrag en afspraken te maken om volgende lessen gewenst te kunnen volgen.

- De mentor is het eerste aanspreekpunt voor de leerling. Daarnaast zijn er een zorgcoördinator en gedragskundige betrokken, waar de leerlingen terecht kunnen indien nodig.
- Activiteiten die een uitzondering vormen op het reguliere lesprogramma, worden tijdig en duidelijk gecommuniceerd met leerlingen (en indien nodig ouders/verzorgers). Denk daarbij aan: uitje, sportdag, kamp, museumbezoek etc.

Pedagogisch-didactisch klimaat klas 1

Werkhouding/leren-leren

In leerjaar 1 staat het begeleiden inoefenen en stimuleren van zelfstandigheid en zelfredzaamheid van de leerlingen voorop. De overstap van de basisschool naar het voortgezet onderwijs wordt tot aan rapport 1 standaard begeleidt door mentor, vakdocenten en teamleden van de ondersteuning. De verwachting is dat de leerling (indien mogelijk) mee gaat in het algemene didactische en pedagogische aanbod op het PRC.

Er wordt gewerkt aan verantwoordelijkheid nemen in het plannen, leertaken uitvoeren en het maken van afspraken met docenten. De mentor speelt hierbij een belangrijke rol. Dit met het oog op (voor het grootste deel van de leerlingen) de doorstroom naar het reguliere voortgezet onderwijs na leerjaar 2 of 3.

- *In klas 1 zitten leerlingen op vaste zitplekken (tussentijds evalueert de mentor de zitplekken met zijn klas).*
- *Er wordt gewerkt met een vast lesformat dat door iedere vakdocent gehanteerd wordt. Daarin wordt duidelijk de lesopbouw en inhoud van de les weergegeven.*
- *Er wordt verwacht dat de leerling in staat is om een agenda (op papier of digitaal) te hanteren. Samen met ouders wordt dit begeleid inge oefend op school met de mentor in de lessen leren-leren en in de vaklessen van de vakdocenten. Tot rapport 2 worden de leerlingen hierin gecoacht door mentor en vakdocenten en wordt het bijhouden van de agenda gecontroleerd. Na rapport 2 wordt dit meer losgelaten en worden de leerlingen aangesproken op hun verantwoordelijkheid.*
- *Er wordt verwacht dat de leerling met hulp van ouders, vakdocenten en mentor in staat is zijn huiswerk en leerwerk te plannen en uit te voeren. Dit wordt in de leren-leren lessen extra ge oefend met de mentor met behulp van de methode Tumult.*
- *Het eerste en tweede trimester vindt huiswerkcontrole plaats. De zelfstandigheid/verantwoordelijkheid van de leerling wordt gecontroleerd en gestimuleerd. Na rapport 2 wordt de controle gestopt. Indien nodig blijft de mentor in samenwerking met ouders de leerling stimuleren en monitoren.*
- *Er wordt begeleiding gegeven door de mentor/vakdocenten bij het maken van aantekeningen en schrijven van samenvattingen en overige leerstrategieën (o.a. het onderscheiden van hoofd- en bijzaken in tekst en leerstof, het leren van talen).*
- *Het samenwerken in groepjes (eerst met twee leerlingen, later met drie à vier leerlingen) wordt ge oefend en gestimuleerd. De instructie over de verschillende rollen bij samenwerken wordt herhaald en voorgedaan. Tijdens de samenwerkingsopdracht worden er tussentijdse reflectiemomenten ingepland, zodat de leerlingen naar het samenwerkingsproces leren kijken en aanpassen/bijstellen/hulp te vragen aan de docent waar nodig.*
- *Er wordt verwacht dat een leerling in staat is zich gedurende een les te concentreren. Er wordt gewerkt bij aanvang van het schooljaar met de "1-2-3 en dan is het stil" methodiek. Ook wordt er tijdens het zelfstandig werken ingezet op stil werken door de vakdocenten en mentor. Als dit concentreren onvoldoende lukt, dan wordt er gekeken naar welke hulpmiddelen/keuzes de concentratie kunnen bevorderen.*
- *Er wordt verwacht dat een leerling aan de mentor/vakdocent om hulp vraagt, indien nodig. De mentor bewaakt dit proces en biedt hulp bij het vragen om hulp. De mentor helpt de leerlingen bij het in gesprek gaan met docenten en/ of andere leerlingen, indien nodig wordt dit Voorgedaan en ge oefend.*
- *Er wordt verwacht dat een leerling, met behulp van een duidelijke instructie en stappenplan, in staat is om een klassikale presentatie te geven. Dit wordt van tevoren goed voorbereid door de vakdocent.*
- *Er wordt verwacht dat de leerling zich inzet om zelfstandig adequaat de sociale interactie aan te gaan, die verwacht wordt in een klassikale setting (hulp vragen aan docent of klasgenoot,*

afstemmen met klasgenoot/klasgenoten over een samenwerkingsopdracht, reactie geven op een vraag of verzoek van docent of klasgenoot, etc.). De docent/mentor biedt hulp als het de leerling niet zelfstandig lukt en dit wordt dit voorgedaan en geoefend in de mentorlessen met de methode Tumult.

- Er wordt verwacht dat de leerling, met hulp van mentor/vakdocent, in klas 1 beginnend oriënteert op de eigen toekomstwensen en –mogelijkheden. Hier wordt aandacht aan besteed tijdens de mentorlessen. Verwachtingen ten aanzien van zelfstandigheid en verantwoordelijkheid (voor zowel het leren als het gedrag) zijn dan aandachtspunten.*

Voor alle bovenstaande punten geldt dat wanneer een leerling meer of minder begeleiding nodig heeft, deze in respectievelijk een intensief (meer begeleiding) dan wel verdiept (minder begeleiding/meer uitdaging) arrangement geplaatst wordt. Bij deze arrangementen is sprake van maatwerk en voor de omschrijving hiervan verwijzen we naar het groepsplan.

Sociaal-emotioneel functioneren/gedrag

- Er wordt verwacht dat een leerling aan de mentor/vakdocent om hulp vraagt, indien nodig. De mentor bewaakt dit proces en biedt hulp bij het vragen om hulp. De mentor helpt de leerlingen bij het in gesprek gaan met docenten en/ of andere leerlingen, indien nodig wordt dit voorgedaan en geoefend.*
- De leerling wordt begeleid en gestimuleerd in het leren reflecteren op en relativiseren van eigen gedrag en gedachten. De leerling wordt geholpen om te kijken naar zijn eigen rol/invloed in situaties en wordt gestimuleerd/begeleid in het toepassen van oplossingsstrategieën bij (complexe) sociale situaties. Indien nodig worden individuele afspraken hierover gemaakt.*
- Er wordt verwacht dat een leerling in staat is emoties op adequate wijze te reguleren (leren omgaan met: boosheid, blijdschap, spanning/stress, overprikkeling, verdriet etc.). Als het (even) niet gaat, mag je gebruik maken van de Eigen Keuze Plek achterin het lokaal. (belangrijk: je mag alleen naar de SSR, als daarover een afspraak is gemaakt met de CvB, na overleg door mentor)*
- Er wordt verwacht dat de leerling open staat voor feedback van de mentor/vakdocent/zorgteam ten aanzien van emotie-regulatie en zich open stelt voor het toepassen van helpende strategieën op deze gebieden. Indien nodig worden individuele afspraken hierover gemaakt en/of voorgedaan en geoefend.*
- Leerlingen worden geïnformeerd door mentor/vakdocent over bijzondere activiteiten gedurende het schooljaar (sportdag, klassenuitje, museumbezoek etc). De leerling wordt gestimuleerd zelf initiatief te nemen om een (hulp)vraag te stellen aan de betreffende docent, indien nodig.*

Voor alle bovenstaande punten geldt dat wanneer een leerling meer of minder begeleiding nodig heeft, deze in respectievelijk een intensief (meer begeleiding) dan wel verdiept (minder begeleiding/meer uitdaging) arrangement geplaatst wordt. Bij deze arrangementen is sprake van maatwerk en voor de omschrijving hiervan verwijzen we naar het groepsplan.

Pedagogisch-didactisch klimaat klas 2

Werkhouding/leren-leren

In leerjaar 2 staat met name het begeleiden en stimuleren van zelfstandigheid en zelfredzaamheid van de leerlingen voorop. Er wordt gewerkt aan meer verantwoordelijkheid nemen in het plannen, leertaken uitvoeren en het maken van afspraken met docenten. De mentor speelt hierbij een belangrijke rol. Dit met het oog op (voor het grootste deel van de leerlingen) de doorstroom naar het reguliere voortgezet onderwijs na leerjaar 3.

- *In klas 2 hebben de leerlingen, in principe, gedurende het schooljaar vaste zitplekken. De mentor evalueert tussentijds met de klas of de zitplekken nog wenselijk zijn.*
- *Er wordt verwacht dat de leerling in staat is om zelfstandig een agenda (op papier of digitaal) te hanteren. Tot rapport 1 worden de leerlingen hierin opnieuw een periode gecoacht door mentor en vakdocenten en wordt het bijhouden van de agenda gecontroleerd. Na rapport 1 wordt dit meer losgelaten en worden de leerlingen aangesproken op hun verantwoordelijkheid.*
- *Er wordt verwacht dat de leerling zelfstandig (of met hulp van ouders) in staat is zijn huiswerk en leerwerk te plannen en uit te voeren.*
- *Tot rapport 1 vindt huiswerkcontrole plaats. De zelfstandigheid/ verantwoordelijkheid van de leerling wordt gecontroleerd en gestimuleerd. Na rapport 1 wordt de controle gestopt. Indien nodig blijft de mentor in samenwerking met ouders de leerling stimuleren en monitoren.*
- *Er wordt begeleiding gegeven door de mentor/vakdocenten bij het maken van aantekeningen en schrijven van samenvattingen (het onderscheiden van hoofd- en bijzaken in tekst en leerstof).*
- *Het samenwerken in groepjes (eerst met twee leerlingen, later met drie à vier leerlingen) wordt geoefend en gestimuleerd. De instructie over de verschillende rollen bij samenwerken wordt herhaald en voorgedaan. Tijdens de samenwerkingsopdracht worden er tussentijdse reflectiemomenten ingepland, zodat de leerlingen naar het samenwerkingsproces leren kijken en aanpassen/bijstellen/hulp te vragen aan de docent waar nodig.*
- *Er wordt verwacht dat een leerling in staat is zich gedurende een les te concentreren. Als dit niet lukt wordt er gekeken naar welke hulpmiddelen/keuzes zijn concentratie kunnen bevorderen.*
- *Er wordt verwacht dat een leerling aan de mentor/vakdocent om hulp vraagt, indien nodig. De mentor bewaakt dit proces en biedt hulp bij het vragen om hulp. De mentor helpt de leerlingen bij het in gesprek gaan met docenten en/ of andere leerlingen, indien nodig wordt dit voorgedaan en geoefend.*
- *Er wordt verwacht dat een leerling, met behulp van een duidelijke instructie en stappenplan, in staat is om een (langere) klassikale presentatie te geven. Dit wordt van tevoren goed voorbereid door de vakdocent.*
- *Er wordt verwacht dat de leerling zich inzet om zelfstandig adequaat de sociale interactie aan te gaan, die verwacht wordt in een klassikale setting (hulp vragen aan docent of klasgenoot, afstemmen met klasgenoot/klasgenoten over een samenwerkingsopdracht, reactie geven op een vraag of verzoek van docent of klasgenoot, etc.). De docent/ mentor biedt hulp als het de leerling niet zelfstandig lukt en indien nodig wordt dit voorgedaan en geoefend.*
- *Er wordt verwacht dat de leerling, met hulp van mentor/vakdocent, inzicht ontwikkelt op de eigen toekomstwensen en –mogelijkheden. Hier wordt aandacht aan besteed tijdens de mentorlessen. Verwachtingen ten aanzien van zelfstandigheid en verantwoordelijkheid (voor zowel het leren als het gedrag) zijn dan aandachtspunten.*

Voor alle bovenstaande punten geldt dat wanneer een leerling meer of minder begeleiding nodig heeft, deze in respectievelijk een intensief (meer begeleiding) dan wel verdiept (minder begeleiding/meer uitdaging) arrangement geplaatst wordt. Bij deze arrangementen is sprake van maatwerk en voor de omschrijving hiervan verwijzen we naar het groepsplan.

Sociaal-emotioneel functioneren/gedrag

- *Er wordt verwacht dat een leerling aan de mentor/vakdocent om hulp vraagt, indien nodig. De mentor bewaakt dit proces en biedt hulp bij het vragen om hulp. De mentor helpt de leerlingen bij het in gesprek gaan met docenten en/ of andere leerlingen.*
- *De leerling wordt begeleid en gestimuleerd in het leren reflecteren op en relativeren van eigen gedrag en gedachten. De leerling wordt geholpen om te kijken naar zijn eigen rol/invloed in situaties en wordt gestimuleerd/begeleid in het toepassen van oplossingsstrategieën bij (complexe) sociale situaties. Indien nodig worden individuele afspraken hierover gemaakt.*
- *Er wordt verwacht dat een leerling in staat is emoties op adequate wijze te reguleren (leren omgaan met: boosheid, blijdschap, spanning/stress, overprikkeling, verdriet etc.). Er wordt verwacht dat de leerling open staat voor feedback van de mentor/vakdocent/zorgteam ten aanzien van emotie-regulatie en zich open stelt voor het toepassen van helpende strategieën op deze gebieden. Indien nodig worden individuele afspraken hierover gemaakt en/of voorgedaan en geoefend.*
- *Leerlingen worden geïnformeerd door mentor/vakdocent over bijzondere activiteiten gedurende het schooljaar (sportdag, klassenuitje, museumbezoek etc). De leerling wordt gestimuleerd zelf initiatief te nemen om een (hulp)vraag te stellen aan de betreffende docent, indien nodig.*

Voor alle bovenstaande punten geldt dat wanneer een leerling meer of minder begeleiding nodig heeft, deze in respectievelijk een intensief (meer begeleiding) dan wel verdiept (minder begeleiding/meer uitdaging) arrangement geplaatst wordt. Bij deze arrangementen is sprake van maatwerk en voor de omschrijving hiervan verwijzen we naar het groepsplan.

Pedagogisch-didactisch klimaat klas 3

Werkhouding/leren-leren

In leerjaar 3 staan met name het stimuleren van zelfstandigheid en zelfredzaamheid van de leerlingen voorop. De mate van begeleiding die de mentor, vakdocent en/of het zorgteam biedt, wordt afgebouwd waar mogelijk. Dit met het oog op (voor het grootste deel van de leerlingen) de doorstroom naar het reguliere voortgezet onderwijs na leerjaar 3.

- *In klas 3 hebben de leerlingen tot aan de herfstvakantie een vaste zitplek. Daarna wordt er geoefend met variabele zitplekken (voorbereidend op regulier VO).*
- *Er wordt verwacht dat de leerling in staat is om zelfstandig een agenda (op papier of digitaal) te hanteren.*
- *Er wordt verwacht dat de leerling zelfstandig in staat is zijn huiswerk en leerwerk te plannen en uit te voeren.*
- *Er vindt geen/bepert huiswerkcontrole plaats. Ook hier wordt de zelfstandigheid/verantwoordelijkheid van de leerling gestimuleerd.*
- *Er wordt minimale begeleiding gegeven door de mentor/vakdocenten bij het maken van aantekeningen en schrijven van samenvattingen (het onderscheiden van hoofd- en bijzaken in tekst en leerstof).*
- *Het samenwerken in groepjes (drie à vier leerlingen) wordt verder geoefend en gestimuleerd. De instructie over de verschillende rollen bij samenwerken wordt herhaald en voorgedaan. Tijdens de samenwerkingsopdracht worden er tussentijdse reflectiemomenten ingepland, zodat de leerlingen naar het samenwerkingsproces leren kijken en aanpassen/bijstellen/hulp te vragen aan de docent waar nodig.*
- *Er wordt verwacht dat een leerling in staat is zich gedurende een les te concentreren en zelf weet welke hulpmiddelen/keuzes zijn concentratie kunnen bevorderen.*
- *Er wordt verwacht dat een leerling aan de mentor/vakdocent om hulp vraagt, indien nodig. Er wordt hierin in vergelijking tot leerjaar 2 meer initiatief vanuit de leerling zelf verwacht en dit wordt ook gestimuleerd.*
- *Er wordt verwacht dat de leerling in staat is om zelfstandig adequaat de sociale interactie aan te gaan, die verwacht wordt in een klassikale setting (hulp vragen aan docent of klasgenoot, afstemmen met klasgenoot/klasgenoten over een samenwerkingsopdracht, reactie geven op een vraag of verzoek van docent of klasgenoot, etc.)*
- *Er wordt verwacht dat de leerling, met hulp van mentor/vakdocent, inzicht ontwikkelt op de eigen toekomstwensen en –mogelijkheden. Er wordt verwacht dat de leerling zich verdiept en oriënteert op mogelijkheden en inzet en motivatie laat zien ten aanzien van de eigen toekomstwensen. Er wordt verwacht dat de leerling (minimaal één, waar mogelijk meer) lesdagen meeloopt op één of meerdere reguliere VO locaties.*

Voor alle bovenstaande punten geldt dat wanneer een leerling meer of minder begeleiding nodig heeft, deze in respectievelijk een intensief (meer begeleiding) dan wel verdiept (minder begeleiding/meer uitdaging) arrangement geplaatst wordt. Bij deze arrangementen is sprake van maatwerk en voor de omschrijving hiervan verwijzen we naar het groepsplan.

Sociaal-emotioneel functioneren/gedrag

- *Er wordt verwacht dat een leerling aan de mentor/vakdocent/zorgteam om hulp vraagt, indien nodig. Er wordt hierin in vergelijking tot leerjaar 2 meer initiatief vanuit de leerling zelf verwacht en dit wordt ook gestimuleerd.*
- *De leerling wordt, meer dan in leerjaar 2, begeleid en gestimuleerd in het leren reflecteren op en relativeren van eigen gedrag en gedachten. De leerling wordt geholpen om te kijken naar zijn eigen rol/invloed in situaties en wordt gestimuleerd/begeleid in het toepassen van oplossingsstrategieën bij (complexe) sociale situaties. Het contact met ouder(s)/verzorger(s)*

neemt af en zal waar mogelijk via/met de leerling verlopen.

- Er wordt verwacht dat een leerling, meer dan in leerjaar 2, in staat is emoties op adequate wijze te reguleren (leren omgaan met: boosheid, blijdschap, spanning/stress, overprikkeling, verdriet etc.). Er wordt verwacht dat de leerling open staat voor feedback van de mentor/vakdocent/zorgteam ten aanzien van emotie-regulatie en zich open stelt voor het toepassen van helpende strategieën op deze gebieden.

- Leerlingen worden geïnformeerd door mentor/vakdocent over bijzondere activiteiten gedurende het schooljaar (sportdag, klassenuitje, museumbezoek etc). Er wordt verwacht dat de leerling zelf initiatief neemt om een (hulp)vraag te stellen aan de betreffende docent indien nodig.

Voor alle bovenstaande punten geldt dat wanneer een leerling meer of minder begeleiding nodig heeft, deze in respectievelijk een intensief (meer begeleiding) dan wel verdiept (minder begeleiding/meer uitdaging) arrangement geplaatst wordt. Bij deze arrangementen is sprake van maatwerk en voor de omschrijving hiervan verwijzen we naar het groepsplan.